

ХРОНИКА / CHRONICLE

Връчване на наградата за постижения в езикознанието на името на акад. Владимир Георгиев за 2014 г.

Bestowal of the 2014 Academician Vladimir Georgiev Award for Achievements in Linguistics

На 16 февруари 2015 г. за втора година беше връчена възстановената награда за постижения в езикознанието на името на бележития български учен акад. Владимир Георгиев. Тази година с наградата е удостоена чл.-кор. проф. д.ф.н. Емилия Пернишка за нейната монография „Местните имена в Свищовско“.

Наградата на името на акад. Владимир Георгиев е основана през 80-те години на миналия век в изпълнение на завещанието на учения. Във връзка с това е учреден специален фонд „Академик Владимир Георгиев“ в рамките на Националния дарителски фонд „13 века България“, който организира ежегоден конкурс за избор на най-добър езиковедски труд. За съжаление през 90-те години връчването на наградата е преустановено. След продължителното прекъсване, през 2013 г., Институтът за български език към БАН поде инициативата да бъде възстановено присъждането на наградата отново.

Според устава на фонд „Академик Владимир Георгиев“ в конкурса могат да участват индивидуални трудове и разработки на авторски колективи както от България, така и от чужбина, публикувани не по-рано от 3 години преди конкурсната сесия. Предвидени са две индивидуални награди: първа – за най-добър труд по езикознание и втора – за постижения в областта на езикознанието или едно колективно отличие. Фондът връчва на избраните автори плакет, грамота и (при възможност) парична награда. Изборът на отличените книги се осъществява от специален комитет, в който участват представители на ИБЕ (директорът и научният секретар), членове на САЧК на БАН, представител на фонд „13 века България“, както и други утвърдени учени лингвисти.

Тази година в конкурса участваха 6 езиковедски труда: Димитрина Игнатова-Цонева, Десислава Баева. „Система на функционалните варианти на фонемите в съвременния български език“. Русе, „Медиатекс“, 2014 г.; Hana Gladkova, Kina Vackova (eds.). „Jazykove pravo a slovanske jazyky“. Filozofická fakulta univerzity Krlova. Varia V. Nakladatelstvi Karolinum. Praha, 2013, 587 s. (Хана Градкова, Кина Вачкова (съставители). „Езиковото право и славянските езици“. Философски факултет на Карловия университет. Издателство „Каро-

лиnum“ (Прага 2013, 587 с.), Константин Куцаров. „Българското причастие“ (Пловдив, Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, 2012, 146 с.); Ангел Пачев. „Социолингвистика на европейската интеграция. Социолингвистична структура на Европейския съюз“ (София, Академично издателство „Проф. М. Дринов“, 2012, 210 с.), Емилия Пернишка. „Местните имена в Свищовско“ (София, 2012, 302 с.); „Карта на диалектната делитба на българския език“ на авторски колектив от ИБЕ – Л. Антонова-Василева, Л. Василева, Сл. Керемидчиева, А. Кочева-Лефеджиева. Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, София, 2014 г.

Журито реши за 2014 г. да присъди една единствена награда на чл.-кор. проф. д.ф.н. Емилия Пернишка.

Награденият труд „Местните имена в Свищовско“ на Е. Пернишка е изследван с висока научна стойност, важен принос за бъдещите топонимични проучвания не само у нас, но и в други европейски страни, тъй като запълва липсващите досега данни от свищовския регион. То е ценно, тъй като топонимният материал, представен в него, е събран още през 50-те години на миналия век и, както и самата авторка заявява, регистрира названия от края на 19. в. Проучването следва добре познатия и утвърден през годините модел за този род топонимни изследвания, като отделните му части са издържани на типичното за авторката, като един от най-изтъкнатите български лингвисти, високо научно равнище. Според заявеното от Е. Пернишка още в началото на изследването, езиковата характеристика на топонимите е централна част и основна цел на проучването на топонимията в Свищовско. Тази страна на изследването е детайлно и прецизно разработена, като са разгледани произходът, фонетичните и морфологични особености, строежът, словообразуването (и по-точно топонимообразуването) и номинативните особености, както и произходът и семантиката на имената. Речникът с местните имена от Свищовско е представен като приложение към изследването. При неговото съставяне и изработване проф. Пернишка ползва модела, предложен от проф. Заимов и прилаган успешно през последните десетилетия. Особено внимание следва да се обърне на частта в изследването, посветена на вторичната номинация – един основополагащ проблем в ономастиката. С оглед на научните постижения и приносите на авторката за българската лексикология, не е изненадващ нейният интерес към проявите на метафората и метонимията в топонимията. Тя много детайлно и в пълнота систематизира всички случаи на метафора и метонимия, което ѝ дава основание да заключи, че голяма част от названията са създадени тъкмо на базата на тези механизми на мисленето.

Монографията е ценна и с това, че представя новости в теоретичен план. Като лексиколог и лексикограф с дългогодишна практика проф. Пернишка предлага и прилага в изследването си идеята за въвеждането на специфични *лекса*-термини, т.е. термини, означаващи съществителните нарицателни, изведени от топоними като *тополекса*, *ойколекса*, *зоолекса*, *хидролекса* и т.н. Според тази постановка нарицателните съществителни като *бара*, *блато*, *гърло*, *жилки*, *кладенец* и т.н., които са изведени от съответните микропоними, се

означават като *хидролекси*. Доколко тези нововъведения ще се утвърдят в бъдещите изследвания по лексикология и ономастика, ще проличи през следващите години. Все пак тъкмо в тази част от труда си проф. Пернишка разгръща своите творческите търсения като блестящ лексиколог в полето на ономастиката.

Мая Влахова-Ангелова / Maya Vlahova-Angelova

✉ *Гл. ас. д-р Мая Влахова-Ангелова*

Секция „Приложна ономастика“

Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ при БАН

бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113 София, България

mvlahova@abv.bg

✉ *Assist. Prof. Maya Vlahova-Angelova, PhD*

Applied Onomastic Department

Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences

52 Shipchenski prohod, Bl. 17, 1113 Sofia, Bulgaria

mvlahova@abv.bg